

DE BEVRIJDING VAN WEST-EUROPA

Het einde van de
Tweede Wereldoorlog

Egbert van de Schootbrugge

Egbert van de Schootbrugge

DE BEVRIJDING VAN WEST-EUROPA

Het einde van de Tweede Wereldoorlog

Uitgeverij Omniboek

Het SHAEF tijdens een bespreking voorafgaand aan de invasie. Van links naar rechts: Omar N. Bradley, Bertram Ramsay, Arthur Tedder, Dwight D. Eisenhower, Bernard L. Montgomery, Trafford Leigh-Mallory, Walter Bedell Smith.

INHOUD

DE AANLOOP

Het geallieerde opperbevel	
De Atlantikwall	
Vorbereidende luchtoperaties	
De maritieme voorbereiding	
Het aanvalsplan	

D-DAY

De Amerikaanse luchtlandingsoperatie	
Utah Beach	
Omaha Beach	
Pointe-du-Hoc	
Gold Beach	
Juno Beach	
De Brits-Canadese luchtlandingsoperatie	
Sword Beach	

DE STRIJD IN NORMANDIË

De verovering van Carentan en Cherbourg	
De Canadezen bij Carpiquet en de Britten tijdens	
Operation Perch	
Oradour-sur-Glane	
Operation Epsom	
Operation Charnwood en Jupiter	
Van bocage tot Cobra	
Operation Goodwood en Atlantic	
Operation Cobra	

7	Operation Spring en Bluecoat	77
7	Unternehmen Lüttich – de Duitse tegenaanval	79
15	Operation Totalize	82
20	Zak van Falaise	83
25	De bevrijding van Parijs	88
27	Operation Dragoon	90
	De Sixth Army Group in het zuiden	94

31

DE BEVRIJDING VAN BELGIË

31	DE BEVRIJDING VAN BELGIË	97
34	Begin september 1944	97
36	De havens van Frankrijk en België	99

39

MARKET GARDEN

40	MARKET GARDEN	103
42	De voorbereiding	103
43	Dag 1: 17 september 1944	110
46	Dag 2: 18 september 1944	120
	Dag 3: 19 september 1944	123
49	Dag 4 & 5: 20 en 21 september	125
49	De laatste dagen	129

53

DE WESTWALL

53	DE WESTWALL	133
57	De slag om Aachen	133
59	De slag om het Hürtgenwald – de eerste fase	136
63	Operation Queen	140

65

68

DE SLAG OM DE SCHELDE

68	DE SLAG OM DE SCHELDE	145
73	Zuid-Beveland	145

Operation Switchback	147	HET RIJNLANDOFFENSIEF	185
De slag om Walcheren	150	Tussen Maas en Rijn	185
		De brug bij Remagen	190
HET ARDENNENOFFENSIEF	155	De Rijnoversteek	192
Planning en voorbereiding	155	Van de Rijn naar de Elbe	195
De aanval	159		
Het 6. SS-Panzerarmee gestuit	162	DE BEVRIJDING VAN NEDERLAND	197
Het einde van Kampfgruppe Peiper	165	De hongerwinter	197
De Schnee Eifel en St. Vith	168	De bevrijding van Oost- en Noord-Nederland	202
Het 110st Infantry Regiment	171	De Duitse capitulatie	205
De belegering van Bastogne	174		
De strijd in het zuiden	178	Dankwoord	207
Ook het II SS-Panzerkorps faalt	180	Bibliografie	209
Het einde van Hitlers laatste gok	182	Illustratieverantwoording	217
		Personenregister	219

DE AANLOOP

Het geallieerde opperbevel

In mei 1942 had de situatie in Europa een dieptepunt bereikt. Afgezien van Zweden, Zwitserland, Turkije en het Iberisch Schiereiland, bevonden alle landen zich in de ijzeren greep van nazi-Duitsland. De Duitse troepen naderden Stalingrad en de Duitse *Generalleutnant* Erwin Rommel stond op het punt een groot offensief in Libië te lanceren. Ook in het Stille-Oceaan gebied was de situatie nijpend voor de geallieerden. Een reeks recente Japanse aanvallen had beslag gelegd op onder andere Nederlands-Indië, Borneo, het schiereiland Malakka en de Filipijnen. Een gigantisch gebied bevond zich inmiddels onder de Japanse invloedssfeer. De militaire situatie in Rusland was uitermate zorgwekkend en het Russische leger was niet stabiel. Het was onzeker of Rusland het tij kon keren aan het Oostfront.

De Verenigde Staten waren de enige hoop voor de bezette landen. Op 7 december 1941 werd de Amerikaanse marinebasis in Pearl Harbor, Hawaii, onverhoeds aangevallen door Japan, waardoor het land actief betrokken raakte bij de Tweede Wereldoorlog. Enkele dagen later, op 11 december 1941, verklaarde Duitsland de oorlog aan Amerika, een voor hun doen ongekende strategische blunder waarmee ze een formidabele tegenstander van nog onbekende omvang tegenover zich

Dwight David Eisenhower. Deze foto is op 18 januari 1944 genomen. Enkele dagen eerder was hij in Engeland gearriveerd om het opperbevel van het geallieerde expeditieleger op zich te nemen.

kregen. Niemand kon inschatten hoe het militaire potentieel van de Verenigde Staten zich zou ontwikkelen, maar dat een grootmacht zou verrijzen was duidelijk. Het is tegenwoordig moeilijk voor te stellen, maar in 1939 beschikten de Verenigde Staten over een bescheiden strijdmacht van 188.565 manschappen en stonden ze op een schamele negentiende plaats, ingeklemd tussen Portugal en Bulgarije, op een landenlijst naar troepensterkte.

Ondanks de schijnbaar uitzichtloze situatie heerste er vastberadenheid in de westerse wereld en gloorde er zelfs hoop. Een Duitse invasie in Engeland is om diverse redenen, waaronder het gebrek aan landingsvaartuigen, nooit echt een strategische optie geweest, maar met de Duitse inval in Rusland was dit gevaar definitief geweken. En hoewel de Duitsers een groot deel van Europa in handen hadden, waren de Britse Royal Air Force en Royal Navy niet verslagen. Bovendien bevond zich in Afrika nog een aanzienlijke strijdmacht van bijna tweehonderdduizend manschappen van het Britse Eighth Army. In augustus van 1942 werd *Lieutenant General* Bernard L. Montgomery door de Britse premier Winston Churchill aangesteld als opperbevelhebber van deze strijdmacht in Afrika. Een krachtmeting tussen de legers van Montgomery en Rommel later dat jaar viel uit in het voordeel van eerstgenoemde. Toen op 23 oktober 1942 de Tweede Slag om El Alamein begon, was Rommel wegens medische redenen niet aanwezig op zijn hoofdkwartier. Toen beide heren in juni 1944 zich weer tegenover elkaar geplaatst zagen, was Rommel ook deze keer niet aanwezig bij de start van de geallieerde aanval. Opnieuw zou Montgomery triomferen, maar zover was het nog niet.

Met het vertrek van de British Expeditionary Force van het Europese vasteland in juni 1940 was het duidelijk dat West-Europa alleen door middel van een invasie bevrijd kon worden van de nazi's. Al in 1940 en 1941 werd door een kleine Britse staf gewerkt aan een aanvalsplan, maar de mondiale oorlogssituatie gaf geen aanleiding om dit voortvarend aan te pakken. Pas toen Amerikaanse planners zich in december 1941 bij de Britten aansloten, was er reden om concreter aan de slag te gaan. Een invasie in 1942 werd al snel uitgesloten en gedacht werd aan een aanvalsdatum 'ergens in 1943'. Voor 1942 werd besloten om de Duitsers uit te putten met de oorlog in Afrika, door middel van luchtaanvallen *auf der Heimat* en met het verlenen van ondersteuning aan de Sovjet-Unie.

Terwijl de Amerikanen voor de enorme uitdaging werden geplaatst om een krijgsmacht van wereldformaat op te bouwen die in staat zou zijn op twee fronten te vechten, droegen de Britten het gewicht van de Europese oorlog op hun nek. Londen werd daarbij en passant een vergaarbak van regeringen in ballingschap.

Van 14 tot 24 januari 1943 werd in Anfa, een voorstadje van de Marokkaanse stad Casablanca, een conferentie gehouden tussen de Britten en Amerikanen. Een van de gemaakte afspraken was dat, zodra het mogelijk was, in 1944 een aanval op het Europese vasteland zou plaatsvinden. Onder leiding van de Britse *Lieutenant General* Frederick E. Morgan werd een staf met de naam COSSAC – Chief of Staff to Supreme Allied Commander – samengesteld die belast zou worden met het ontwerpen van een aanvalsplan. Generaal Morgan was niet naïef, hij realiseerde zich dat zijn staf het raamwerk zou leveren voor de invasie en dat een nog te vormen hoofdkwartier de uitvoering van deze operatie voor zijn rekening zou nemen. Op 25 mei 1943 werd tijdens de derde conferentie van Washington als voorlopige aanvalsdatum voor Operation Overlord – zoals de operatie zou gaan heten – 1 mei 1944 vastgesteld. Dit voornemen werd op 24 augustus 1943 bekrachtigd tijdens de conferentie van Quebec.

Parallel aan deze ontwikkelingen verliep de opbouw van het Amerikaanse leger in Groot-Brittannië op volle toeren. Groot-Brittannië werd overspoeld met een schijnbaar onophoudelijke stroom manschappen en materieel. De militaire operatie tegen de Duitse U-boten in de Atlantische Oceaan had zijn vruchten afgeworpen en mede dankzij indrukwekkende inspanningen van de Britse en Amerikaanse marines in samenwerking met koopvaardij schepen maakten honderdduizenden manschappen in relatieve veiligheid hun oversteek. Op 30 mei 1944 bevonden zich uiteindelijk 1.526.965 Amerikaanse manschappen en ruim 16 miljoen ton uitrusting, materieel en bevoorradings in Groot-Brittannië.

EEN PRACHTIG OVERZICHT IN WOORD EN BEELD VAN DE BEVRIJDING AAN HET WESTFRONT

De bevrijding van West-Europa is een rijk geïllustreerd, chronologisch opgebouwd boek over de elf maanden durende bevrijding aan het westfront. Het schakelt voortdurend tussen bevrijd en bezet gebied, tussen de geallieerden en de nazi's. Naast de strijd in Noord-Frankrijk en de bevrijding van België en Nederland wordt de nadruk gelegd op Operation Market Garden, het Hürtgenwald, de Slag om de Schelde, het Ardennenoffensief en het Rijnlandoffensief. Het verhaal wordt ondersteund door kaderteksten waarin hoofdrolspelers en grote gebeurtenissen worden uitgelicht.

Egbert van de Schootbrugge is freelance onderzoeker. Eerder schreef hij *De Tweede Wereldoorlog en het verzet*. Daarnaast vertaalde en redigeerde hij boeken als Richard Overy's *De Tweede Wereldoorlog* en *Het dagelijks leven in de Tweede Wereldoorlog*.

Uitgeverij Omniboek

www.omniboek.nl

